

Abstrakt

VÝCHODISKA: Je běžné, že lidé s ADHD užívají návykové látky ve snaze najít tu, která zmírní pocity motorického neklidu i dezorganizovat uvažování a myšlení. Nově se objevují případy, kdy lidé s ADHD ve větší míře užívají konopné látky za účelem subjektivně zlepšit své schopnosti a zmírnit tak nežádoucí a nepříjemné pocity spojené s ADHD, případně navodit libé a žádoucí stavy. Problém je v tom, že sebemedikace přináší po delším období pravidelného užívání mnohé problémy. To, co začíná jako snaha o mírnění nežádoucích projevů ADHD a souvisejících obtíží, postupně přechází v řešení obtíží vyplývajících ze škodlivého užívání marihuany a v krajních případech závislost na canabinoidech.

CÍLE: Hlavním cílem této práce je zjistit, zda lidé, kteří užívají cannabis a mají diagnózu ADHD v dospělosti anebo v dětství i v dospělosti, jej užívají sebemedikačně (tj. k tlumení projevů ADHD), nebo rekreačně a užívali jej dávno předtím bez ohledu na svoji diagnózu. Důležité bylo také zmapovat, jaké jiné návykové látky užívají, pokud k sebemedikaci neuvžívají cannabis.

METODY: Pro účely výzkumu bylo zvoleno polostrukturované interview. Dále byly použity dotazníky od L. Adler ASRS –V1.1 (Adult ADHD Self-Report Scale). Cannabis Use Disorders Identification Test (CUDIT) od Adamsona a přímé pozorování v rámci rozhovorů. Výzkum byl realizován na pěti respondentech (n=4 muži, n=1žena) s ADHD diagnostikovaným v dětství, s projevy přetrvávajícími do dospělosti. Všichni respondenti jsou uživatelé cannabis. Získaná data od respondentů byla poté zakódována otevřeným kódováním, s významovými jednotkami složenými z pojmů, označujících události (jevy, pocity, soudy apod). Následné kategorie vznikly jejich porovnáním a seříděním dle podobnosti.

VÝSLEDKY: Výsledkem výzkumu je, že všichni zúčastnění respondenti s ADHD projevy v dospělosti mají stejné vzorce užívání cannabis. Důvodem je, že si mohou být vědomí své sebemedikace, ale také nemusí. Je patrné, že pokud nejde u respondentů o sebemedikaci, jejich užívání lze označit jako rizikové chování spojené s užíváním návykových látek u ADHD, nikoli za sebemedikační.

ZÁVĚR: Tato práce nepřináší nové poznatky, ale ani nevyvracuje poznatky ze zahraničí. Může sloužit jako podnět k vytvoření nějaké inovativní metodě práce s klienty, kteří v dětství měli ADHD a přetrvalo jim do dospělosti. Je žádoucí je léčit či monitorovat a tím předcházet rizikovým faktorům chování v souvislosti s návykovými látkami.

Klíčová slova: ADHD, užívání canabinooidů, marihuana, sebemedikace, mladí dospělý, zakotvená teorie